

ROMÂNII ÎȘI AȘTEPTAU SALARIILE MĂRITE

Muncitorii au primit cu entuziasm decizia Comitetului Central al PCR de a le majora salariile. AGERPRES

O bună parte din români, cei cu salarii cuprinse între 2.000 și 2.250 de lei, așteptau în a doua jumătate a lui ianuarie 1989 să ia salarii mărite. Creșterile erau cuprinse între 17,5% și 19,9%, ceea ce însemna ceva în acea vreme, când exista o mare stabilitate financiară și prețurile erau constante mulți ani.

Ceasornicarul din cooperativa meșteșugărească, cofetiar-patisierul din circulația mărfurilor, profesorul de gimnaziu din învățământ sau sora medică din spital sau policlinică, cu toții se gândeau la chenzina din ianuarie pentru a simți în portofelele lor beneficiile celei mai mari etape de creștere a salariilor din comunism, cum o numea presa vremii. Ajunseseră și la ei cea de-a doua etapă de majorare a salariilor, după ce prima etapă se încheiasă în decembrie 1988.

Urma și cea de-a treia etapă, și ul-tima, ce avea să se deruleze între martie și august '89. Aceasta se adresa angajaților cu salarii de peste 2.250 de lei. Peste 7,9 milioane de oameni ai muncii așteptau să le crească salariile. Bugetul alocat de statul comunist acestor majorări a fost de 24,4 miliarde de lei.

„Îmi amintesc că primisem o locuință nouă și aveam rate la mobilă. Creșterea de salariu a mea plus ceva din a soțului meu îmi acopereau aceste rate”, spune Nina Ciobanu.

Conform Legii din 29 iunie 1988 și Decretului Consiliului de Stat din 25 iulie 1988, salariile au fost mărite în mod eșalonat. În prima etapă, au fost cuprinși oamenii muncii cu retribuții tarifare lunare mai mici. În această primă fază de mărire a salariilor, retribuiția tarifară minimă a crescut de

la 1.500 de lei la 2.000 de lei lunar, cu circa 33%. A fost cel mai mare spor al retribuției din toată perioada comunistă.

„Acest fapt constituie o caracteristică a politicii partidului nostru de ridicare a nivelului de trai al tuturor oamenilor, aflată în deplină concordanță cu principiile eticii și echității socialiste”, scria Revista Economică, în primul număr din ianuarie 1989. Etapa a doua se aplica tuturor oamenilor muncii care aveau salarii cuprinse între 2.000 și 2.250 de lei și care lucrau într-unul dintre următoarele domenii de activitate: unitățile subordonate consilierilor populare, Uniunii Centrale a Cooperativelor Meșteșugărești, Uniunii Centrale a Cooperativelor de Producție, Aprovizionare și Desfacere a Mărfurilor și altor organizații cooperatiste din cadrul gos-

podăriei comunale și de locuințe, din învățământ, sănătate etc.

Ceaușescu avea salariu de 18.000 de lei

Presă vremii calcula că diferența dintre retribuțiile dinainte și cele de după majorări variaza între 385 de lei la cofetier și soră medicală și era de 401 lei pentru ceasornicar. Însă creșterile erau ceva mai mari pentru că, potrivit prevederilor legale de atunci, retribuțiile tarifare majorate cuprind și compensațiile pentru produsele agro-alimentare, energia termică, gaze naturale și alți combustibili, mărinduse astfel mai mult baza de calcul pentru toate drepturile ce se acordă în afara retribuției tarifare.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

Mai erau două zile până la aniversarea Unirii din 1859. Agenția de presă Agerpres, precum și ziarurile locale și centrale își țineau la curent cititorii cu manifestările „oamenilor muncii” față de eveniment.

„Vin” la Milcov cu grăbire

La Focșani, oraș cu importanță istorică pentru Unirea din 1859, festivitățile legate de aniversare au fost organizate de Consiliul Județean Vrancea, în vederea educării în spiritul „politicii și culturii socialiste” a cetățenilor. La manifestarea „Unirea din 1859 - temelie a statului națio-

mal unitar român”, cadre didactice universitare, profesori și muzeografi au „relevat lupta de veacuri a poporului român pentru libertate și unitate națională, semnificația actului de la 24 ianuarie 1859, importanța acestuia pentru destinul viitor al poporului”, anunța comunicatul Agerpres de la 22 ianuarie 1989. La Întreprinderea de Confecții din Focșani, lucrătoarele au ascultat expunerea „Unirea Moldovei și Munteniei - act de importanță vitală în istoria poporului român”, prezentată de responsabilii cu propaganda ai unității.

(Continuare în pag. a II-a)

Ce jucării aveau pionierii și șoimii fericiți ai patriei

„Ce jucării aveau când erai mic?”, este jocul pe care l-am jucat cu câțiva dintre cei care acum 20 de ani - și chiar mai bine - erau „pionierii de azi, uteciștii de mâine”. Rezultatul îl puteți citi în rândurile următoare.

Cristina își aduce aminte de jucării îi cumpărau părinții ei, ce îi aducea Moș Crăciun deghizat în Moș Gerilă: „Era un joc care se numea «M-am mutat în noul nostru apartament», trebuia să recompi camera cu tot mobilierul. Era frumos. Aveam apoi un «Optic cabinet», mi-l cumpărase tata, era foarte educativ, jocul asta te învăța cum să faci un microscop rudimentar, era pe înțelesul copiilor, te învăța să faci experiențe primare de fizică, era acolo și o baghetă cu care electrizai ceva, proiectai și diapozitive. Apoi, aveam și două păpuși, dar nu prea mă omoram după ele. Ale mele nu aveau nume din fabrică sau nu-mi mai aduc eu aminte. Le botezaseam pe una Grăsuța și pe alta Brunetă. Le machiasem pe frunte cu pixul, nu știam că ar fi trebuit pe pleoape.”

O colegă nostalgică după copilăria ei povestește: „Ce de țintar mai jucam când eram copii, și ce de Remi! Aveam tot felul de jucării chinezești”. Se vede treaba că aveau relații părinții ei. Eu am visat nu știu câți ani la un penar chinezesc și nu găsea mama niciodată să îmi ia. Lasă că avea Lucica într-a cincea și mă uitam cu jind la banca ei.

Alex s-a dat cam mare, după părerile mele, când a început să ne spună că avea o basculantă din aia mare în care, pe la 2-3 anișori, încalpeai cu totul! Treaba lui, oricum nu putem să-i verificăm copilăria.

„Dar mai țineți minte tractorașele alea roșii decapatabile! Alea Universale 650!”, le zice și eu, care din momentul cunoștinței cu acel bolid al ogoarelor am visat mereu să văd pe viu totul în folosișul al părinților mei lucrat cu asemenea tractor. N-am apucat.

„Marocol!”, strigă infierbântată Anca și din mințile tuturor s-au revărsat bețoșoarele colorate ale jocului atât de simplu și nav, care însă te făcea foarte îndemnat. Sorin a avut o tricicletă cu bulinute roșii, pe care o împrumutase vecinilor contra zmeului lor frumos colorat sau al mașinulelor cu motor.

Mihai spune că, deși era mic în 1989, își aduce aminte totuși că avea

mașinuța de Miliție, una de Taxi, cu „un rând de pătrățele ca la șah, alb cu negru”. Eu mai știu că fratele meu avea o ambulanță pe a cărei capotă scria invers „ațnalubmA”.

O cunoștință care locuia în sudul țării a avut multe jucării bulgărești din plastic, păpușele frumos colorate, tot din palstic, „rotunjite pe la colțuri, încât nu se accidenta nimeni cu ele. Aveam și cărțițele așa de frumos colorate, cu paginile din carton gros, pe care erau cel mult două versuri”, mai spune ea.

Carmen povestește cu însuflețire, dar cu nemulțumire în suflet: „Căluț! Am avut un căluț frumos, dar tare mult am suferit după un elefanțel, pe care l-am primit de la «grădi», mi l-a călcat mama sau tata, nu mai știu sigur cine, dar s-a stricat... Îmi aduceau rușile basculante, că îmi plăceau mai mult decât păpușile.”

Fața Luminiței se luminează cu totul când își aduce aminte de copilarie. „Aveam un văr la țară care știa să facă jucării din lemn și sarmă. Ne făcea mereu tot felul de tractorașe și mașinuțe. Nimeni nu mai avea ca mine și fratele meu.”

Fetița

cu jucării rusești

Elena a avut o păpușă mică, Irinel, dintr-un plastic moale, era turnată dintr-o bucată, „măcar aveau norocul că nu i se pierdeau mâinile sau picioarele”, spune ea. „Păpușa asta mi-a cădea o rochiță albă de dantelă și nu prea-mi plăcea de fapt. Mi-a luat tata o singură păpușă mare, dar avea părul scurt, că el nu și-a dat seama că vreau s-o coafez și cu ce orice fetiță. Așa că o iubeam, dar aveam o rezervă față de părul ei. Avem celebra păpușică negresă cu părul lung cât ea, toate fetițele din vecini aveau, am primit o dată de la Moșul o trușă de doctor și am fost foarte fericită. Toată iarna aceea am făcut injecții musafirilor și îi tratam pe toți din familie, le luam tensiunea și le ascultam inima cu stetoscopul.” Elena își mai aduce aminte că jucării multe ca la verișoara ei, Jeni, n-a văzut niciodată. „Dar ea nu mai avea alți frați, iar părinții ei aveau și salarii destul de bune. Avea cea mai mare gamă de păpuși posibile. Unele aveau părul lung, de la blonde la roșcate și bru-

nete, cu părul lins sau creț, cu fundițe și cercei. Avea unele aduse din Rusia. Tatăl ei avea rușe în Basarabia și mai mergeau după '80 pe acolo. Jucăriile rusești erau tare frumoase. Avea ștrengarul și ștrengărița, cu niște șepci de Gavroche. Ce nu avea! Pian albastru de plastic, dar parcă asta era ceva la modă, aveam mai mulți copii. Oricum, verișoara mea era foarte independentă în cumpărarea de jucării. Primea de la ai ei 100 de lei și dădea fuga la librăria din cartierul Micro XIV, din Buzău, unde locuia, și cerea de la vânzătoare tot ce putea de banii ei. De obicei venea cu pungă de 1 leu plină ochi cu jucării. O cunoșteam librăresele ca pe un cal breaz. Era fetița cu jucării multe.”

Alina și-a amintit de o jucărie foarte specială pentru ea, nu avea nici o fetiță dintre cele cunoscute ce avea ea: „O mașină de spălat cu cheiță, made in China! Mai aveam și o păpușică rusească, dar cu care n-aveam voie să mă joc prea des, că de obicei stricam jucăriile, iar asta fusese scumpă”. Își amintește de un ursuleț de plastic, de cuburile de lemn cu poze, de puzzle-ul Capra cu trei iezi.

Roboțelii

polonezi

Monica are amintiri foarte frumoase despre jucăriile ei. „Bunica noastră era cameristă într-un hotel pe litoral și primea de la polonezi niște roboțel de mărimea jucăriilor din oul Kinder, dar mai dichisiți, mai frumoși. Și eram tare mândră de ei. Aveam niște jucării de lemn pe care le luam de la bălci, de la Roman, și tot de la bălci era flutierul în formă de cuc. Sufлам toți pe afară ca fraierii din ell Oho, și mai era coarda și celebra sfoară care se făcea din elastic. Într-o perioadă cu mare criză la elastic, când mamele noastre țineau câte o bucată de elastic ascunsă prin nu știu ce sertar, noi, copiii, inconștienți, le furam elasticul și jucăm sfoara. Nu știu ce ne mai puneau la chiloți dacă noi le furam elasticul... Și legam bucată cu bucată, adusă de fiecare, făceam o sfoară mare, să-rem părinții ei aveau și salarii destul de bune. Avea cea mai mare gamă de păpuși posibile. Unele aveau părul lung, de la blonde la roșcate și bru-

(Continuare în pag. a II-a)

SPECULA CU IDEI A LUI ȚUȚEA, MATERIAL ILICIT PENTRU SECURITATE

„Odată, în hol la Athenée Palace, m-a arestat Securitatea pe motiv că fac speculă. «Cu ce?», i-am întrebat. Nu mi-au răspuns. Și atunci mi-am adus aminte de vorba unui prieten de la Cluj: «Cu idei, frate, cu idei!».” (Petre Țuțea)

Specula cu idei, perchezițiile după literatură pornografică și biblia erau pentru Securitate motivațiile aberante de a încerca să țină sub supraveghere și control mentorul unui grup destul de numeros de discipoli care se strâneau în jurul lui Țuțea. Cu astfel de argumente l-au țărât la interogatoriul la începutul lui '89 pe el și pe cei care îl vizitau. „Bătrânului” însă nu îi mai păsa, nu mai avea ce să piardă, vorbea fără autocenzură, desprins de aceste mărunțisuri ce i se întâmplau. „Ce pot să-mi facă? În fond, dacă mă omoară, îmi fac un bine”, își amintește Marian Munteanu că i-a spus după vizita la Securitate. Anii de detenție, dar și „neplăce-

rile bătrâneții” îi aduseseră lui Nea Petrache, cum îl alintau studenții, mai multe supărări. Vederea îi juca feste, se deplasa cu greutate, avea amețeli și un oarecare tremur, dobindit în urma bătăilor din închisoare și care îl împiedica să scrie. Trăia în garsoniera lui modestă de lângă Cișmigiu, în care singura bogăție erau cărțile și manuscrisele. Era însă tot timpul înconjurat de binevoitori care îl ajutau, în ciuda avertismentelor și a interogatoriilor, numai pentru a avea prilejul de a-i asculta ideile năucitoare.

Scriitorul Marcel Petrișor își aduce aminte că printre cei care îl vizitau în acea perioadă „erau Paș Izverna, Tăutu, nepotul lui Țuțea, Viorel, Simion Ghinea... Lui nu îi păsa de supravegherea asta... Când nu mai ai familie, nu mai ai nimic, nu era insurat, nu era speriat, nu era îndrăgostit...”

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Casa de Comenzi Mercur livra fericire

Ciocolată chinezească, cacao, cafea, unt, bere, măsline, drajeuri, carne de vită, carne de porc, ouă, zahăr... Furgoneta rablagită oprește cu scârțâit în fața porții și vecinii ies în stradă, pe un frig de ianuarie abia înnuiat de razele soarelui cu dinți, înainte să apuce proprietarul de drept al comenzii să miroasă primul pachet. Cutia mare din aluminiu este aburcată pe un umăr

de șoferul mătăhălos și copiii dau năvală să deschidă ușa fericirii. Pe masa mare din bucătărie, obscen de goală în așteptarea mâinilor care o umplu cu frenezie, se înșiră cafeaua, ciocolățiile cu albinuța și caramellele vietnameze, fleicile de porc, mușchiulețul de vită, câte puțin din fiecare.

(Continuare în pag. a II-a)

CRONICA NEAGRĂ

Delapidatorii de la Fabrica de Lapte Fundeni și-au băgat botul în smântâna, untul și telemeaua poporului

În cele ce urmează vom dezvălui modul de operare al unei adevărate rețele de delapidatori care au supt cât au putut la țâța bunului obștesc și a avuției socialiste. Procesul ce s-a încheiat prin sentința 21/1989 a Secției a II-a Penală a Tribunalului Municipiului București este, în fapt, procesul ursului pus de pază la butoiul cu miere. Ursul era însuși directorul Fabricii de Produse Lactate Fundeni și era ajutat de o clică întreagă de Moș Martini aflați în posturi de șefi de secție, ingineri, maștrii tehnologi și șoferi.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

22 IANUARIE

„Adevărul are de-a face cu Aletheia, dar aceasta nu are de-a face cu adevărul.” Heidegger, op. Cit., pag. 387

Oamenii de pretutindeni încep să cunoască din ce în ce mai exact si-

tuția catastrofală în care ne aflăm. S-a format o întregă opinie publică favorabilă poporului și ostilă guvernanților săi.

Victor Felea, Jurnalul unui poet leuez, Ianuarie 1955-martie 1993, Ediție îngrijită de Lidia Felea, Editura Albatros, București, 2000, p. 718

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

22 ianuarie (duminică)
Soarele a răsărit la 7:44, a apus la 17:11
Luna a răsărit la 17:46, a apus la 8:15
Sărbătoare creștină
Sfântul Apostol Timotei; Cuviosul Anastasie Persul

S-a întâmplat la 22 ianuarie 1989

● Sudanul și Etiopia au hotărât să-și extindă relațiile economice după convorbirile la nivel guvernamental desfășurate de Khartoum. În capitala Sudanului s-a aflat o delegație economică etiopiană care a avut convorbiri cu o delegație a țării gazdă, moment politic ce se înscrisă în cadrul dialogului bilateral deschis de contactele primilor miniștri.

● Autoritățile norvegiene au anunțat bilanțul pe anul 1988 în domeniul petrolier. Pe platoul țării au fost extrase 63,3 milioane de tone de petrol, ceea ce reprezenta o creștere de 30% față de anul precedent. Se aștepta ca, în 1989, producția de petrol a Norvegiei să atingă 76,5 milioane de tone.

● Guvernul brazilian și-a anunțat oficial creditorii străini că nu și putea plăti prea curând dobânzile la datoria externă, scria ziarul O Globo. Această măsură a fost justificată de Guvern prin reducerea rezervelor valutare ale țării la un nivel la care era pusă în pericol suveranitatea țării.

● Au început lucrările de amenajare a unui nou sistem de irigații Slobozia-Dunăre.

● La Madrid s-au desfășurat lucrările Conferinței naționale a Partidului Comunist din Spania.

● Președintele Perului, Alan Garcia, a anunțat descoperirea unui important zăcămint petrolifer în Bazinul Ucayali, evaluat la 600 de milioane de barili.

Ramona VINTILĂ

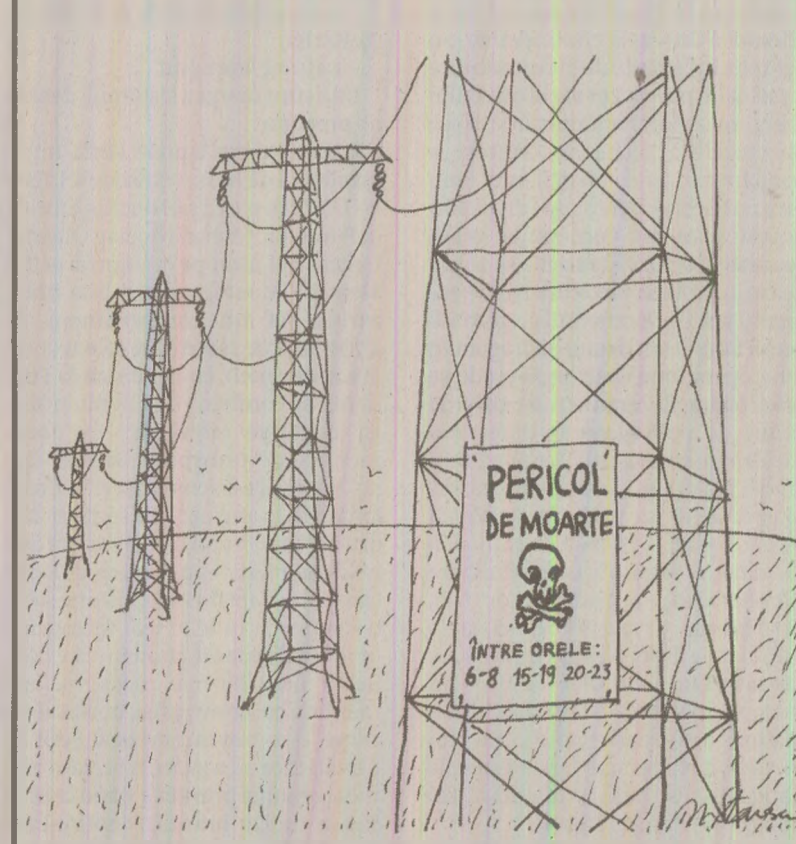
Jos tricolorul de pe țambal! (și nu mai aplaudați)

„Să vezi a suta oară «Scrisoarea pierdută» și să resimți o bucurie proaspătă este o satisfacție pe care pașunile colective artistice pot avea pretenția să o ofere cu atâta siguranță”, spunea Titus Popovici în 1989 despre spectacolul Teatrului Național Mircea Cornișteanu. Presa și critica vremii au primit foarte bine specta-

colul teatrului din Bănie, cu aplauze la scenă deschisă, aprecind în diferite situații că de când a scris Cargiale piesa și până la momentul respectiv nu a existat o vizionare regizorală mai bună și un Cațavencu mai bine jucat și mai expresiv decât cel jucat de Ilie Gheorghe.

(Continuare în pag. a II-a)

CARICATURA ZILEI

SPECULA CU IDEI A LUI TUTEA, MATERIAL ILICIT PENTRU SECURITATE

(Urmare din pag. 1)

Vorbea în Cismigiu cu studenții de se adunau și alții de pe alte bănci, la Athenee toți întorceau capetele pe la mese când auzeau de vorba. Mergea des acolo când era mai frumos afară. Era un chelner bătrân, Nicolae, care îl servea pe el cu o ceașcă de cafea mare și pe noi, cei care îl însoțeam, cu cafele mici. „Păi, așa e legea, eu am o cafea mare și ăștia mici!”, glumea el. „Eh, păi, tovarășu’ Tutea, cine mai e a dumneavoastră?”, răspundea chelnerul.”

Cineastul Nicolae Mărgineanu își amintește și el de vizitele pe care i le-a făcut lui Tutea la începutul lui '89: „Știam că făcuse 13 ani de închisoare grea. Evita însă să vorbească despre detenție. Spunea că nu vrea să discute despre lucruri care ar face de rușine neamul românesc. Și-a amintit însă cu plăcere când a luat apărarea tatălui meu, în timpul unei ședințe de re-ducere în închisoarea din Aiud, înainte de eliberarea din 1964. Altădată, relata cu plăcere dialogul avut în închisoarea cu Dumitru Stăniloae, când el s-a definit pe sine însuși drept popă de țară: «Și unde ai parohia?», l-a întrebat Stăniloae. «N-am parohie, predic și eu pe unde apuc...»

Auzind că voi face un film despre Ion Creangă, l-a definit pe scurt: «Păi, Creangă așa face el singur mai mult decât un congres al țărănilor». Altădată, când încercam să-l ajut să găsească o carte prin dezordinea camerelor, s-a scuzat mucalit: «Bătrânețea asta are și un avantaj: o sfântă și mare nerușinare!»

La una dintre vizite am luat cu mine camera video VHS ascunsă în geantă și i-am cerut permisiunea să-l filmez. Mă gândeam că ar fi bine să rămână o

mărturie cu el vorbind, căci era, într-adevăr, un spectacol. Am regretat însă imediat. Petre Tutea s-a uitat la camera video cu o privire neîncrezătoare și a devenit deodată reticent. La întrebările pe care am încercat să i le pun a răspuns scurt și fără nici o implicare. Mi-a fost tare rușine. Puteam să mă gândesc că avea toate motivele să fie extrem de prudent”.

Așa cum reiese din „nota de analiză” redactată în ianuarie de Securitate, numele lui Nicolae Mărgineanu fusese trecut pe lista „elementelor legionare” ce urmau să fie anchetate până la sfârșitul lui februarie '89. „La comunisti, dacă nu ești cu ei – sau nu mai ești cu ei – înseamnă că ești legionar. De ce acest «sindrom legionar» la bolșevici mă întrebați? Fiindcă legionarii sunt singurii români care n-au avut în dicționar la litera G cuvântul «glumă» și, când îi prindeau pe comunisti, era vai de conozanul lor. Dar, de fapt, nici comunistii nu știu de glumă; asta-i punctul lor comun cu legionarii”, spunea Tutea.

Interogatoriul prevăzut pentru Nicolae Mărgineanu nu a mai avut loc. După arestarea câtorva dintre cei care îl vizitau, «băieții» ajunseră probabil la concluzia că au treburi mai importante decât „faptele conspirative” ale unui bătrân de aproape 90 de ani.

Scriitorul Marcel Petrișor a petrecut însă o zi, în acel început de an, prin birourile Securității. Îl cunoscut pe Tutea la închisoarea din Aiud, în anii '60, acolo unde îi vrăjea și pe gardienii cu pelegeriile sale. După aceea, Marcel Petrișor i-a rămas aproape, prieten și discipol, până la capăt. El era cel care îi nota ideile, aproape la fiecare vizită pe care i-o făcea. Tutea era dornic mereu de

interlocutori, „tot timpul avea chef de vorbă”. „A doua seară verifica ce spusese cu o zi înainte, mai modifica, mai schimba și așa am reușit să strâng o serie de înscrisuri. Vorbea foarte dezlănțu, acu' începea cu scolaria târzie, trecea la patristică, apoi la filozofia modernă, aici la Antichitate... nu erau niște lucruri sistematice și de aceea luam cu mine notițele pentru a le pune în ordine. Altele rămăneau la el, însă când ne-au făcut percheziția le-au confiscat de la amândoi. I-au avertizat pe studenți să nu-l mai viziteze, însă nu le puteau impune, nu era nici o opreliște la «poartă». Supravegherea s-a făcut însă constant prin oamenii care erau acolo, filajul se făcea tot timpul. Nu voiau ca tineretul să aibă contact cu el și îi inghiorțea corespondența pe care o avea cu unii precum Cioran.”

Securitatea devenise pentru Nea Petreache motiv de amuzament și prieloc de plictiseală. „Există o carte a unui savant american care încearcă să motiveze științific Biblia. Asta e o prostie. Biblia are nevoie de știință cum am eu nevoie de Securitate”, spunea el.

Printre cei care îl vizitau în ianuarie '89 se afla și Aurel Dragoș Munteanu, care încerca formarea unui grup de disidenți, încercare pe care „bătrânul” nu a privit-o cu o prea mare înțelegere. „Tutea spunea așa: „Bă, azi lumea este așa. Vreți să parveniți, trebuie să faceți o serie de chestii, să fiți membri de partid”, și apoi mai ce...” Și Aurel Dragoș Munteanu încerca să se justifice: „Păi, Tutea ne-a spus că înscrisurile în partid o o trambulină foarte leșnicioasă pentru parvenirea de moment...” Dar Tutea zicea că „metodele de contactare a oamenilor pentru un regim sunt diferite, așa se întâmplă în

politică, da' pe noi nu ne privește chestia asta...”. El nu a spus niciodată „Faceți un grup de rezistență!”.

Marian Munteanu, pe atunci student la Litere, cel care mergea zilnic la plimbare cu „bătrânul”, își amintește și el de acest episod. „Și printre studenți era o anumită agitație, mulți ar fi vrut să se implice. Eu l-am întrebat o dată deschis pe Tutea ce e cu acest grup de disidenți. Mi-a zis: «Dragul meu, noi nu suntem disidenți, noi suntem rezistenți». Disidența este o detașare parțială de o anumită ideologie, iar el era un opozant categoric al întregului sistem. Credea că regimul trebuie combătut în mod radical, că nu e nevoie de umanizare a sistemului socialist, ci de o abandonare totală. Tutea era un adversar categoric al ideilor de stânga.”

În prima notă a Securității pe anul 1989 se mai arăta și că „obiectivul scrie o lucrare intitulată «Antropologia creștină» pe care o prefigurează în cinci volume, din care numai trei sunt terminate, și anume «Omul», «Sistemele», «Stilurile»”. „Avea într-adevăr această lucrare, a și apărut o parte din ea, atât cât s-a salvat. Era o lucrare filozofică și, evident, gândirea lui contravenea ideologiei marxist-leniniste. Dar pe ei îl îngrijora mai mult capacitatea lui de a-i influența pe cei cu care avea contact, era foarte vizitat, era căutat”, povestește Marian Munteanu.

Urmărirea permanentă a lui Petre Tutea prin rețea informativă și tehnică operativă a continuat până în luna mai, când au fost încheiate „contactările pentru influențarea pozitivă, cercetările informative, atenționările, avertizările”, măsuri dispuse în ianuarie 1989.

Carmen DRAGOMIR

CRONICA NEAGRĂ

Delapidatorii de la Fabrica de Lapte Fundeni și-au băgat botul în smântâna, untul și telemeaua poporului

(Urmare din pag. 1)

Cu toții aveau în grijă un adevărat tezaur ce ascundea cele mai prețuite bunuri în anii de foamete ai regimului Ceaușescu. Tezaurul de la Fundeni conținea tone întregi de lapte proaspăt, sute de butoaie cu brânză, cisterne de smântână, camioane de pachete de unt... Până în aprilie 1985, când rețeaua a fost depistată și anihilată de Militia Economică, prețioasele alimente au părăsit depozitele pe ușa din dos și au îndopât burlanidele celor conectați la sursa ilicită de hrană. Ce nu prea s-a spus la proces este că lumea bună a Bucureștiului (directori, dar și cadre de nădejde din activul de partid și din Securitate) a ciugulit din plin din delicatosele destinate consumului public, dar care nu prea ajungeau prin magazine.

Îmi amintesc că, în '89, aveam un prieten bun într-un orașel de provincie. Orașelul gravita în jurul a două combinate industriale, ce-l țineau în viață și-i dădeau, nu-i așa?, rațiunea de a fi. Unul era un combinat chimic, care dădea niște mii de locuri de muncă plus căldura atât de răvnită pe timpul iernii. Al doilea era Abatorul. Am scris Abatorul cu A mare, pentru că în economia și filozofia orașului era o adevărată Catedrală, era Academie, era Templu. La templu de industrializare a cărnii de porc lucra vărul amicului meu, în cea mai răvnită secție după cea de mezeluri: secția de tranșare a mușchilor, ceafe și ficelii, care luau drumul Gospodăriilor de Partid. Îmi povestea amicul cum venea acasă seara văr-su și toată familia se strângea în jurul lui să vadă cum își dă pantalonii jos. Da, momentul de grație al acelei familii era lăsatul nădragilor în vine, operație în urma căreia de pe cracii nădragilor erau extrase un fel de surluri de polițienii în care erau înveșmântați mușchii porcului, cam vreo 6-7 kile de mușchi pe fiecare crac. Mușchii erau stivuiți pe balcon, la răcoare, așteptând ziua de sămbătă, când luau drumul Bucureștiului către clienții fideli, în majoritate doctori, singurii care își permiteau să dea o sută și ceva de lei pe kilul de mușchi, cam așa era circuitul mușchilor în natură și în societatea socialistă multilateral dezvoltată. Vărul amicului meu a scăpat de consecințele legale ale traficului de carne moartă și azi află că e un prosper om de afaceri.

Cam după aceeași rețetă trebuie că

Industria laptelui, în „vizorul” speculatorilor Foto: Andrei Pandele

a prosperat banda de la Fundeni, condusă de directorul Iordache, numai că proporțiile pagubei în avutul obștesc, așa cum au fost ele reținute de rechizitoriu, sunt cu adevărat cosmice:

- 13 tone de unt (valoare 579,25 lei)
- 73 tone de telemea (valoare 281.162 lei)
- 6 tone de smântână (valoare 138.690 lei)
- 4,1 tone de brânză de vaci (valoare 74.502 lei)
- 1450 kg lapte raf

lata cum mergea sistemul, descris de procurori.

Când încărcă laptele de la Întreprinderea de Industrializare a Lapte-lui Dâmbovița, ca să-l ducă la fabrică, la Fundeni, șoferul Nicolae Olteanu trecea mai întâi pe la brânzăria din Slobozia Moară, unde îi lăsa brânzaru-lui-sef un compartiment de 2.700 litri de lapte (din cele trei ale autozotermei), iar la fabrică, la Fundeni, i se confirma că a livrat întreaga cantitate prevăzută în documentele de transport. Dăduse dispoziție în acest sens chiar directorul Iordache. În total, șefii de secție Lixandru și Năstase i-au confirmat șoferului, fictiv, predarea a 16,2 tone de lapte, care era de fapt dus la brânzărie și fie transformat în telemea. Telemeaua produsă clandestin, așadar, era valorificată prin diverse magazine alimentare ce aveau cafea, portocale și carne, dar n-aveau brânză. Șefii de unități făceau, așadar, troc, ca-n vremea comunei primitive, dând cafea și salam contra brânză. Menționează procurorii cum cafeaua, salamul și

ciocolata rezultate din troc erau consumate de inculpați și numeroasele lor familii, erau oferite cadou sau erau folosite pentru plata diverselor servicii pe care le primeau din partea altor persoane.

Așa au stat lucrurile și cu cele 1.450 kg de lapte raf. 650 kg au ajuns la Dan Moroiu de la Asociația Economică Interoperativă de Industrializare a Porcilor din comuna Bujorciu, iar 800 kg au ajuns la IAS Afumați.

Unul sustras din fabrică a ajuns la delegații care distribuiau produsele lactate în rețeaua comercială, fără acte de transfer sau în baza unor documente de transfer ce erau ulterior anulate sau pur și simplu în baza unor documente de retur fictive. Marfa era vândută în rețeaua comerțului socialist și fiecare dintre inculpați și prieteni, conform contribuției fiecăruia la obținerea plus-valorii ilicite.

Atât de mulți angajați erau implicați în această delapidare, încât de bună seamă că, după terminarea anchetei, la fabrica de la Fundeni nu mai rămăsesse nimeni pe postul său. Sustragerea era disimulată prin invocarea consumului tehnologic sau prin procedee destul de primitive precum diminuarea unităților de grăsimi și clasicul, furt la cântar”.

Mai rețin procurorii că, în perioada în care directorul Iordache era în concediu, inginerul-sef Pieleanu i-a dat dovadă de atăta destoinicie în furtașeg, încât, la întoarcere, directorul l-a cooptat și pe el, drept recompensă, în rețea. Bucureștenii beau, așadar, lapte mult mai dietetic decât era prevăzut

în normele de producție, și unii dintre voi își aduc aminte că laptele devenise în acea vreme apă albă, iar pachetele de unt pentru care stăteau la coadă de cu seară erau mai „ușoare” cu 5-10-15 grame bucata.

Cum vă povesteam în episoadele precedente ale „cronicii negre”, infracțiunile economice erau minuoșite documentate, drept pentru care procesul acesta a durat vreo patru ani, dosarul a ajuns să numere mii de file (documente de transport, inventare, draci, laci), în rechizitoriu s-a refăcut traseul fiecărui pachet de unt și al fiecărei bucăți de brânză delapidate, drept pentru care n-o să vă mai plictisesc cu detalii, mai ales că untul, brânza și laptele praf nu mai au pentru români semnificația de acum 20 de ani. O să mai adăugăm însă că pe parcursul anchetei inculpații au dat dovadă de deplină sinceritate, adică s-au dat în primire unii pe alții de n-au avut aer.

Cele mai mari pedepse le-au înscasat directorul Iordache Nicolae și șeful de tură Iordache Nicolae (or fi fost neamuri sau simplă coincidență de nume), câte 20 de ani de căciulă, dar directorul lui Ceaușescu din ianuarie 1988 (faimosul decret, care a golit pușcăriile) le-a înjumătățit pedepșile. Ceilalți inculpați au scăpat de pușcărie, mulțumindu-se cu cei cinci ani în care au stat la mititica din momentul arestării și până la pronunțarea sentinței.

Să mai consemnăm că statul a căutat să se desăpăgubească punând sechestru pe o serie de bunuri ale inculpaților și confiscând altele. De la director au fost confiscate următoarele: un autoturism Dacia 1310 și un videocasetofon Fischer. De la celălalt Nicolae s-a confiscat o parte din avere, și anume un covor persan 3 X 4 fond maro, un covor persan 3,5 X 2,5 fond galben și un televizor „Diamant”. Inculpatul Dincă i s-a confiscat Dacia, inculpatul Pieleanu i s-a confiscat magnetofonul Maia, 9 benzi magnetice plus garnitura de mobilă „Drobeta”. Tutorul li s-au confiscat banii depuși la CEC.

Am căutat să fac un calcul, ca să mă dumiresc cât anume din prejudiciul produs economiei socialiste a fost recuperat, însă recunosc că m-am încurcat în socoteli și m-am lăsat păgăbău. Cine mi-ar putea spune oare la cât era evaluat în 1989 un covor persan 3 X 4, pe fond maro?

Valentin ZASCHIEVICI

ARTICOLUL ZILEI

Grija pentru copii, grija pentru sănătatea oamenilor – politică de stat

Impetuoașa dezvoltare a societății românești în anii de după Congresul al IX-lea, caracterizată prin prefăcări profunde, structurale, a însemnat în planul calității vieții schimbări de esență, cu efecte majore, în destinul întregului popor. Un destin nou, marcat pregnant de un element esențial și definitoriu: în România socialistă grija pentru copii – viitorul națiunii noastre – grija pentru sănătatea oamenilor a devenit o politică de stat.

Toate marile înfăptuiri obținute în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, de când în fruntea partidului și statului se află iubitul nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oglindesc cu pregnanță această trăsătură definitorie a politicii profund umaniste a partidului nostru. Pentru că toți ceea ce construim astăzi, și care se îndoaie, completând armonios tot ceea ce poporul nostru a edificat în ultimii 23 de ani, întreg acest urias efort de înnoire, modernizare și ridicare a calității în toate domeniile vieții economice și sociale, ca și îndrăznețive proiecte ce urcă spre pragul milenului trei sunt destinate urmasilor. Înălțăm uzine și sate, creăm noi orizonturi științifice și culturale, remodelăm geografia patriei dând pământului țării puteri sporite, pentru ca toți cei care vor veni după noi – copiii de azi și de mâine – să se bucure din plin de cea mai bună și mai dreaptă orânduire, comunismul.

Ca urmare a griii partidului și statului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, în țara noastră ocrotirea mamei și copilului, grija pentru sănătatea populației își găsește expresie edificatoare nu numai în categoricele texte de lege, ci și în crearea efectivă a celor mai bune condiții de creștere și educare a tinerii generații, de îngrijire a stării de sănătate a poporului.

Politică demografică adoptată după Congresul al IX-lea al partidului, politica străbătută de înaltă răspundere față de sănătatea și vigoarea poporului, față de dăinuirea națiunii, se concretizează în faptul că populația României a crescut față de 1965 cu peste 4 milioane de oameni.

Au fost adoptate succesiv măsuri de sprijinire financiară a familiilor cu urmași. Fondurile bugetare ale statului alocate anual pentru ajutorarea mamelor cu mai mulți copii au sporit de peste 7,6 ori față de 1985: de la 488 milioane la peste 3,7 miliarde de lei.

Circa 5 milioane de copii, în vârstă de până la 16 ani, beneficiază de alocații de stat. Cuantumul acestor alo-

cații anuale a crescut cu 25 la sută, ca urmare a măsurilor adoptate în ultimii ani de sprijinire a familiilor cu copii.

Expresie a griii pentru viitorul națiunii este asigurarea în mod gratuit a celor mai largi facilități medicale destinate mamelor și copiilor.

Unitățile medicale destinate mamei și copilului dispun de ICRA 25.000 paturi în spitale și secții de obstetrică-ginecologie și peste 35.000 paturi în unități de pediatrie, majoritatea lor noi, moderne, construite după 1965.

Ca urmare, astăzi, 99,3% din copiii vin pe lume într-o unitate spitalicească sub competența supraveghere medicală.

Toate dispensarele medicale existente în localitățile țării, la orașe și sate, dispun de cabinete de specialitate pentru asistență medicală gratuită a copiilor. Peste 7.000 de medici, pediatri și de medicină generală, 21.000 surori de pediatrie și circa 3.600 surori de ocrotire își consacră cu devotațiune și abnegație activitatea în îngrijirea sănătății copiilor.

Peste 84.000 de copii sunt îngrijiți în creșe și circa 13.800 în leagăne, iar în cele peste 12.540 de grădinițe primesc o atență educație peste 836.000 de copii.

În actualul an de învățământ, populația școlară a țării se cifrează la circa 5,5 milioane; iar numărul unităților școlare de toate gradele este de 29.000, cuprinzând peste 10.000 săli de clasă și peste 14.000 laboratoare școlare moderne.

Peste 1.400.000 de pionieri sunt cuprinși în cele 57.000 de cercuri tehnico-științifice, 2 milioane de copii în cele 77.000 de formații artistice, iar peste 820.000 iau parte la cele 41.000 de cercuri de creație artistică ce funcționează în școli, la casele pionierilor și școlilor patriei.

Pentru petrecerea vacanțelor au fost create sute de complexe, tabere și colonii; numai complexul de la Năvodari a găzduit în acest an peste 80.000 de copii, în taberele școlare din cele mai pitorești stațiuni montane și-au petrecut zilele vacanței circa 35.000 de preșcolari și peste 450.000 de pionieri.

Cea mai elocventă expresie a faptului că în țara noastră grija față de om a devenit o politică de stat o constituie gratuitatea asistenței medicale asigurate tuturor cetățenilor, iar controlul periodic al sănătății – o obligație. Și asta în timp ce în numeroase țări occidentale, chiar și în cele puter-

nic dezvoltate, pentru orice om al muncii îmbolnăvirea, spitalizarea devin adevărate drame.

Pentru ocrotirea sănătății se acordă anual însemnate fonduri de la bugetul statului. Spre exemplu, între 1965 și 1985, în cele patru cincinale au fost alocate 219 miliarde de lei, față de 38 de miliarde în cele trei cincinale anterioare.

Ca urmare a noilor investiții alocate sănătății, capacitatea unităților spitalicești s-a dublat față de 1965, ajungând la peste 214.000 de locuri.

Printre cele mai noi și moderne edificii de sănătate, adevărate pozoade arhitectonice date în folosință în ultima vreme sau aflate în curs de finalizare, în localități ce nu sunt reședință de județe, se numără cele din Rovinari, Calafat, Roșiori de Vede, Orăștie, Dorohoi, Adjud, Negrești-Oaș, Beclan și altele.

La dispoziția cetățenilor se află peste 1.500 de dispensare de întreținere și peste 3.800 de dispensare teritoriale în mediul urban și rural.

Astăzi, în țara noastră, un medic revine la 475 de locuitori (față de 1.485 în 1945). Iată un raport cu care puține țări din lume (inclusiv dintr-acele mai dezvoltate, ca de pildă SUA, Franța, Canada, Japonia, Elveția) se pot mândri. Grăitoare este și evoluția personalului mediu sanitar, care a sporit numai din 1965 de la 77,81 la peste 135.000 de cadre.

În spiritul aceluiași orientări profund umaniste se înscriu și dreptul la refacerea forței de muncă și întreprinderea sănătății, dreptul la odihnă garantat de lege și asigurat prin existența unei puternice baze materiale: peste 200 de stațiuni de odihnă și tratament.

Ca efect al marilor investiții alocate de la bugetul statului – peste 15 miliarde de lei – în ultimele două decenii, capacitatea de cazare a stațiilor de odihnă și tratament a sporit de peste patru ori. Drept urmare, numai în 1988, circa 1,8 milioane de oameni ai muncii au beneficiat de ospitalitatea oferită de stațiunile de odihnă și de tratament.

Corolarul tuturor preocupărilor pentru ocrotirea sănătății, de fapt al întregii activități pentru dezvoltarea economică-socială a țării și creșterea bunăstării poporului se reflectă tot într-o comparație statistică edificatoare: în România antebelică, durata medie a vieții a fost de 42 de ani; în prezent, ea este de aproape 70 de ani. Un câștig de 28 de ani de viață.

Știința, 22 ianuarie 1989

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

„Dacă avem în vedere enigmatică guvernare a acestei Aletheia, a ieșirii din ascundere, ajungem la presupunerea că, în fond, întreaga esență a limbii rezidă în ieșirea din ascundere.” (Heidegger, idem, p. 388).

„Aletheia însăși rămâne negândită în ceea ce privește proveniența esenței ei.” (Heidegger, idem, p. 389).

„Aletheia (gândirea provine chiar din ea) este ceea ce se cuvine a fi gândit, dar care a rămas negândit – este cauza însăși a gândirii.” (Ibidem, pag. 389).

„Curat enigmă!, mister ce nu-l cuprinde mintea” (Radu Sighireanu).

Credeți n-are nevoie de aprobarea rațiunii. Rațiunea nu ne oferă nici un punct de vedere absolut, ba, la o mai adâncă pătrundere, te poate împinge la sinucidere sau poate duce la catastrofa, în timp ce credința trăită fără abateri nu-l poate câștiga pe om până la moarte și poate – întrucât omul este slăbit – va supraviețui în duh în mod nelimitat. Poate.

Toate acestea și altele le gândeam în Biserica armeană, ascultând slujba atât de frumos strunită de Arhimandritul Baronian, în deplina tăcere smerită a credincioșilor și în miracolul muzical al corului bisericii, care însemna trăirea noastră launtrică, a celor prezenți (cu resursele lor de mai mult sau mai puțin luminată credințioasă).

Arșavir Acterian, Jurnalul în căutarea lui Dumnezeu, Institutul European, Iași, 1994, p. 199-200

Mi-e jalonat de cu viața până în 1994, dar, Doamne, ce nebulie, ce sfruntare să croiești asemenea proiecte, când nu poți ști ce aduce ceasul. Să fi silii, de fapt, să faci asemenea proiecte. Oare cei ce ni le cer cred într-adevăr că ei sau măcar rădăuiala lor e sortită să dureze la nesfârșit? O, nenorociiți irresponsabili!, cum nu și dau ei seama că fac parte din cei al căror destin e cel mai ușor de prevăzut. Implacabil destin, care-și va implini lucrarea mai curând sau mai târziu. Dar, de acum, tot mai puțin târziu.

Radu Ciobanu, Țărnuțu țării. Jurnal 1985-1990, Etnia, 2004, p. 169

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Sindicatul țării socialiste, la sfat

La Budapesta s-au încheiat lucrările conferinței prezidențiale centralelor sindicale din țările socialiste ale Europei. Au participat delegații din Bulgaria, Cehoslovacia, Republica Democrată Germană, Iugoslavia, Polonia, România, Ungaria și Uniunea Sovietică. România a fost reprezentată de Mitu Dobrescu, președintele Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România. Sindicaliștii din „țările frățești” au aflat de la Mitu Dobrescu că muncitorii români ofereau un „sprijin ferm față de inițiativele și demersurile tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru desindustrializarea și dezarmarea în Europa și în întreaga lume, pentru edificarea unei Europe unite, în diversitatea orânduirilor sociale, o Europă a statelor libere, independente și suverane, a progresului și a păcii”.

Cu Tovarășul pe șosele

Șoferii din județul Bacău au fost muștrați de ziarul local al partidului, Steagul Roșu, că uitasera regulile de circulație în situația când se intersectează cu ocolană oficială. În cadrul anchetei, „Cum procedați în cazul întâlnirii cu ocolană oficială?”, redactorii publicației au descoperit că întrebarea a pus în dificultate „nu mai puțin de 30 de conducători auto, într-un interval de timp foarte scurt – doar 90 de minute, dintr-un număr de 200 de subiecți care au fost testați, desigur, în condiții de trafic”. „Deși pentru astfel

de situații este prevăzută sancțiunea suspendării dreptului de a conduce un autovehicul – conținut articolul – pe o perioadă cuprinsă între o lună și trei luni, de această dată s-a aplicat măsura testării celor culpabili la regulile de circulație.”

Pentru a nu se repeta situația, Steagul Roșu tipărește pasaje din articolul 15 al Regulamentului pentru aplicarea Decretului 326/1966: „La semnalul dat din autovehicul, prin balansarea bastonului de circulație în plan vertical de un ofițer sau subofițer de Militie care însoțește o coloană oficială de autovehicule ori prin folosirea prelungită de vehicule speciale de avertizare sonoră și luminoasă, conducătorii de vehicule sunt obligați să oprească de îndată vehiculele în afara părții carosabile sau cât mai aproape de bordură ori acostament, până la trecerea coloanei.”

Când semnalul de oprire se adresează unui anume conducător de vehicul, acesta este obligat să oprească pe partea dreaptă a drumului, cât mai aproape de trotuar sau acostament ori, dacă este posibil, în afara părții carosabile. Aceași obligație revine conducătorului de vehicul și la semnalul luminos intermitent cu inscripția «Stop, Militia», instalat pe un autovehicul al Militiei, ori cu bastonul de circulație sau brațul întins orizontal de un ofițer sau subofițer de Militie”.

Sporturile de iarnă și sănătatea

Revista Sănătatea din ianuarie 1989 îi îndruma de români să practice frecvent sporturile de iarnă, pentru a-și menține tonusul stării de sănătate:

„În lumea contemporană preocuparea pentru promovarea medicinei omului sănătos, pentru prevenirea și combaterea îmbolnăvirilor și anihilarea factorilor de risc capătă o importanță medicală și socială tot mai mare. Tot mai multe îmbolnăviri provin din triada funestă a celor trei S (sedentarism, supraalimentație, stres), care iarna se manifestă cu mai multă putere. Există însă și antidotul, nemedicamentos și la îndemâna oricui. Există un «S» salvator, redutabil în lupta cu triada amintită. Acesta este Sportul în toate formele lui, a cărui practicare nu are limită de vârstă, de sex sau de ocupație. Asociem adesea, în mod greșit, sportul numai cu forma sa de vârf, cel de performanță, uitând și neglijând practicarea sportului fizic și psihic a fiecăruia și a tuturor”.

Comerțul produselor nefolositoare

La magazinele „Romanța”, „Mercur” și „Foto” din Craiova, filmele foto se dădeau fie „pe sub mână”, fie contra achiziționării unor produse care nu aveau vânzare. Cel puțin așa reclama cetățeanul Aurelian Târziu, preintra o scrisoare trimisă la Flacăra. Acesta instinția redacția ziarului cu „vânzarea filmelor color sau alb-negru «Azomures» erau condiționate fie de un termometru, fie de altceva ce nu-ți face trebuință. În afară de acest fapt, tu poți clienții erau servii la fel. Unii primeau și zece filme dacă acceptau zece pachete de revelator. Alții când mi-a venit rândul, solicitând două filme, mi s-a replicat că «nu ești fotograf» și am luat doar unul”. (Ilorion TIU)

Ce jucării aveau pionierii și șoimii fericiți ai patriei

(Urmare din pag. 1)

Nu ne trebuia multe jucării, jucam mult «Baba-oarba» și «Ascunseala», seara ascultam povești la pick-up. Vai, dar cel mai mult ne plăcea să punem diafilm. Cine avea diafilm era tare de tot! Nouă ne-a luat mama destul de târziu. Păpuși nu prea se găseau la noi, în Roman, când eram eu mică. Țin minte că prima mea păpușă am primit-o la 5 ani, era cu cărucior și ne plăcea la nebunie, dar sora mea se așeza în el și nu s-a lăsat până nu l-a rupt. Zicea că ea e păpușă și trebuie s-o plimbi!

Mulți dintre foștii copii din ceaușism nu vor uita niciodată păpușile cu bănuț la mână cu numele lor, de la Arădeanca, pistoalele cu capse, cu bile, cu ventuze, dar nici pe cele cu apă, cu care puteai să stropești pe oricine. Băieților le-a rămas în amintire desigur jocul cu celebritățile, trenulețul teleghidat, iar cei care au avut mai mulți frați știu cât de amuzant era să joci «Piticot», «Dacii și romanii», «Nu te supăra, frate!», «Sus-jos» sau «Castelul». La grădiniță te intoxica cu acele cuburi mari de lemn și cu lego, dar era și plăcut.

Jucării greu de uitat sunt și Rățoiul Donald de fabricație românească, rața cu gâtul lung de plastic pe care

Copii din școli și din grădinițe își confecționează singuri jucării. Bani pentru achiziții nu existau în 1989. Foto: Palatul Copiilor

aruncau cercuri, «titromobilul» sau tancul pe șenile. Nu bag mâna în foc că era cea mai plăcută jucărie, dar sigur era foarte populară: căluțul de plastic pe roțile pe care îl trăgeai de sfoară. Dar asta când eram mici de

tot. Era de senzație să dezlegi cubul acela cu fețele mobile.

Nu aveam noi cele mai frumoase jucării din lume, nu știam atât de multe câte știu copiii de astăzi, ceva-ceva știam și noi că nu e bine, ne enervau

emisiunile tv prea scurte și prea rare de desene animate și mai ales că Tovarășul era mereu lăudat, dar eram prea ocupați să ne trăim copilăria altfel fericită.

Daniela ȘONTICĂ

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Casa de Comenzi Mercur livra fericire

(Urmare din pag. 1)

Parcă o văd pe mama cum împarte în gând conținutul pachetelor, în așa fel încât să-i ajungă pentru zece feluri de mâncare. Noi, copiii, încercăm să ne închipuim unde ar mai putea mamaie să ascundă dulciurile.

Le găseam de fiecare dată și le mâncam pe toate într-o zi. Mai lăsam, de formă, ambalajele frumoase așezate, ca să nu se observe din prima că s-au evaporat.

Ca într-un număr de magie, șoferul scoate unul câte unul produsele din cutie, anunțându-l pe fiecare cu voce tare. Înainte să plece, cu nota de comandă în mână, repetă apăsat ce a adus, încasează 1.110 lei și ia bacșiișul. Visam la momentul când casa de comenzi își va trimite dubla ori de câte ori o voi chema. Atunci mi-am dorit ca visul să mi se îndeplinească mai mult ca niciodată, pentru că se lăsa cu bătaie pentru mâncare cu numai o săptămână înainte de festivalul de la Mercur. Se băgaseră pui Petreuși la Alimentara din spatele Cinematografului Flamura. Când s-a auzit că se dau Petreuși, Strada Predea Buzescu s-a golit. Bunicii și-au luat

nepoții de o aripă (fericiți cei care reușeau să se strângă patru în lipsa părinților plecați la serviciu) și scăunele pliante la subsuoară și au îngroșat coada altoită pe trei rânduri. «Să se dea câte unul, să ajungă la toți!» Sloganul asta a existat cu adevărat, chiar dacă acum îl repetăm ca pe un banc bun. Foamea era inventivă. Amuzantă chiar, dacă ai uitat scandalurile care izbucneau ori de câte ori se terminau marfa.

Am stat la coadă până spre seară. Pentru picime era prilej de distracție. Se legau amoruri, se făcea schimb de capace, se juca șotron și se șopteau secrete, dar totul se petrecea la o aruncătură de băț de bunici. Ferească Sfântul să ajungi în față și să nu fie mucosul la post. Câte palme nu s-au lipit de fețele și dosurile nepoților care nu percepușeră importanța prezenței lor la coadă. Până la 4.00 după-masa nu ajunsesem încă în față, să ne luăm rația, așa că ni s-au alăturat și părintii, sosiți într-un suflut de la serviciu. Ce bine! Luăm mai mulți pui. Și coada s-a făcut pe cinci rânduri...

În seara aia a venit Miliția să facă ordine printre oamenii turbați de furie. Au spart geamurile la Ali-

mentara. I-au oprit înainte să linșeze vândătoarele bănuite că au mai dosit niște lăzi cu Petreuși. «Huoooo!», un vaiet prelung a ieșit din pieptul a sute de oameni; disperati că rămân fără puii piperniciți și vineții.

Nimeni nu voia să creadă că s-au terminat, după orele în care înghețaseră. Eu aveam 10 ani și mâncam unul întreg la o masă, iar mama mă lăuda, glumind: «Cât poate să mănânde fata asta... Un pui întreg!». Am plecat spre casă plouați, părinții nervoși, bunicii resemnați, copiii speriați. Fără pui. Tata a fost cel mai afectat de lipsa Petreușilor. La două zile după revolta de la Alimentara a venit acasă, noaptea târziu, cu Dacia lui nașu. A scos din portbagaj o ladă plină cu pui congelati, pe furii, ca un asasin, și a trântit-o pe masă. În seara aia aproape că mi-am bătut recordul. Am mâncat un pui și jumătate. Eram convinsă că din cauza lui tata se iese scapăta de la Flamura. Că vândătoarele chiar pitiseră niște lăzi, așa cum țipă lumea. Pentru noi. Peste ani, am aflat că îl ajutase un cunoscut, cu o relație la o fermă de pui. (Oana-Maria BĂLTOC)

Românii își așteptau salariile mărite

(Urmare din pag. 1)

Astfel, sporea partea variabilă a retribuiției, sporul de vechime, adaosul de acord, premiile pentru realizări deosebite etc. Cum ponderea acestor elemente în retribuiția totală rămâne neschimbată, dar se modifică baza de calcul, suma totală este mai mare. De exemplu, cofetar-patiserul cu nivelul 2 de calificare și treapta 3 de retribuire primea 385 de lei în plus la retribuirea tarifară și 439 de lei în cazul retribuiției totale, în cazul realizării totale a sarcinilor de plan.

Salariatul din cea de-a treia etapă beneficiau de câștiguri și mai mari. Ei erau muncitorii calificați și necalificați din marile uzine ale regimului comunist sau din minele țării. Cuantumul sumei majorate se ridica la mineri la 410-512 lei, spor procentual al retribuiției de 10,4% (corespunzător unui muncitor calificat minier subteran, nivel A, categoria specială, treapta 2-a) și 19% (muncitor calificat exploantând la zi cărbune și minier categoria 1, treapta 1). În cazul muncitorilor necalificați, cuantumul mediu al majorării lor este de 427 de lei, reprezentând un plus de 15%. Una peste alta, personalul muncitor obține o retribuire tarifară mai mare cu 220-390 de lei, ceea ce reprezenta o creștere de maximum 16%.

«Câștigăm bine în acea vreme. Lucram în acord și aveam plan de export. Cum îl depășeam mereu, pentru că livram unități petroliere pentru țările arabe, luam prime și ajungeam să avem un salariu chiar și de 7.000 de lei!». Își amintește

Gheorghe Roșu, fost maistru la Întreprinderea Vulcan, din Capitală.

În anul 1989, salariul mediu net pe economie era de 3.063 de lei, iar în construcții acesta ajungea la 3.697 de lei, în timp ce în învățământ și cultură scădea la 2.880 de lei, iar în sănătate, la 2.870 de lei. În industrie, salariul mediu atingea 3.037 de lei, conform anuarului statistic întocmit de Comisia Națională pentru Statistică.

Concret, salariile nete realizate oscilau între 2.000 și 18.000 de lei, salariul lui Ceaușescu. Deci, în acea vreme raportul dintre cel mai mare salariu și cel mai mic era de nouă ori. Adică, Ceaușescu avea un salariu echivalent cu noua salarii minime. Doar 11% din salariați aveau o retribuire echivalentă sau mai mare cu dublul salariului minim, adică câștigau peste 4.000 de lei, 11,5% din angajați câștigau sume cuprinse între 3.500 și 4.000 de lei, iar 19,4% aveau un salariu între 3.000 și 3.500 de lei. Peste 50% din angajați aveau venituri între 2.000 și 3.000 de lei. Doar 6,8% din salariați câștigau salariul minim. «O Dacie costa 75.000 de lei, deci la un salariu de 3.500 de lei era nevoie de 21 de luni de economisire pentru cumpărarea unui autoturism», spune Roșu.

Acum 20 de ani, lucrau 1.094.570 de persoane, conform anuarului statistic întocmit de Comisia Națională pentru Statistică. Peste 38% din angajați lucrau în industrie, în timp ce în agricultură erau angajați 27,5% din populația ocupată. Construcțiile atrăgeau 7% din forța de muncă, alimentația publica 5,9%, învățământul 3,4%, sănătatea 2,7%.

Daniela IVAN

JOS TRICOLORUL DE PE ȚAMBAL! (ȘI NU MAI APLAUDAȚI!)

(Urmare din pag. 1)

La puțin timp după premiera de la sfârșitul anului 1988, mai multe cadre didactice au făcut diferite plângeri la organele de partid, acuzând faptul că piesa lui Cornișteanu nu respectă textul lui Caragiale și că aceasta ar fi o batjocură la adresa marelui scriitor. Mai exact, în piesă, în actul IV este introdus un așa-zis, «om în negru», o reflexie a omului de la Securitate, care apărea în permanență în preajma lui Dandanache, dar care nu avea însă nici o replică. Această prezentare originală introdusă de regizor în piesă a deranjat mult nu numai cadrele didactice cu pricina, care au spus că nu și vor mai duce elevii la piesă, pentru că este o denaturare a operei lui Caragiale, dar și pe unii oameni din teatru. Plângerile au ajuns până sus, la Cabinetul 2, de unde s-a cerut de urgență o viziune ideologică, pentru a se stabili dacă piesa se va mai juca sau nu. Încă înainte de premiera piesei, directorul de atunci al Teatrului Național din Craiova, Emil Boroghină, se aștepta la unele probleme, pentru că în piesă erau inserate diverse «șopărele» care deranjau puterea de partid de la vremea respectivă.

«Îi deranja, căci adevăratele lui Caragiale sunt etern valabile. Ele sunt valabile nu numai la poporul român, ci la toate popoarele din lume, pentru că ticăloșie, minciună, perfidie, șantaj sunt peste tot în lume, dar puțin sunt cei care le surprind într-o formă literară și care să le dea trănăie, durabilitate în conștiința oamenilor. Așa s-a întâmplat și atunci, în 1989», afirmă Ilie Gheorghe, actorul care l-a interpretat pe Nae Cațavencu în piesa lui Cornișteanu.

Viziuneri peste viziuneri

Pentru că a fost conștient de «șopărele» inserate în mod voit în montarea piesei de regizor și pentru că a devenit la fel de conștient și de consecințele care ar fi urmat unei viziuneri ideologice (interzicerea jucării spectacolului), directorul de atunci al teatrului, Emil Boroghină, spune că nu a convocat decât consiliul artistic al teatrului și câțiva membri ai comisiei pentru o viziune sumară, spunând că nu este vorba despre o premieră, ci despre o reluare a piesei din 1982.

De obicei, premierele erau vizionate mai întâi de aceste consilii artistice ale teatrelor și apoi de comisiile ideologice de viziuneri din care făceau parte șeful cu propagandă pe județ, membri de la diverse instituții de partid și de la instituții culturale. «În fiecare instituție, deci și în Teatrul Național Craiova, exista câte un ofițer de Securitate, și cred că de la acest ofițer de Securitate a pornit întreaga poveste, adică s-au făcut niște reclamații de la Securitate, care au ajuns până la Elena Ceaușescu, cum că spectacolul ar fi subversiv și că nu ar trebui să se mai joace», spune Emil Boroghină. Spectacolul «O scrisoare pierdută» trecuse printr-o comisie de viziuneri la care participase șeful secției propagandă, care a dat drumul specta-

Scenă din actul III al piesei de teatru „O scrisoare pierdută” Foto: Arhiva Teatrului Național „Marin Sorescu” din Craiova

Notă a Securității, referitoare la „O scrisoare pierdută”

«(...) Față de textul clasic al lui I.L. Caragiale, regizorul, în tendința de a actualiza piesa, a introdus un personaj nou, «omul negru». Introducerea unui nou personaj de către regizor nu este permisă, este contrară unor principii de punere în scenă, de respectare a textului literar, de respect față de autor; această încălcare duce la înțelegerea denaturată a mesajului piesei de către publicul spectator. Cine-i «omul negru»? Este un personaj misterios, mefistofelic, tipul omului rău, care îngrozește prin atitudine și înfățișare: îmbrăcat în negru, cu pălărie, pardesiu cu guler ridicat, mănăși negre, baston. Nu scoate o vorbă, este suspicios și iscoditor. (...) Când sosește Dandanache și plouă (în text nu e vorba de ploaie), «omul negru» imediat deschide umbrela și-l apără de ploaie pe omul de la centru. Trimiterea la șeful statului este evidentă, așa cum am observat și la câțiva spectatori. (...) La un moment dat se apropie un nou con-

flict, apar în scenă câțiva bărbați îmbrăcați în costume naționale. Când începe scandalul, aceștia scot niște bastoane (așa cum poartă milițienii) și încep să bată. Trimiterea se face la unele zvonuri auzite în Craiova, zvonuri potrivit cărora, la Timișoara, organele de ordine s-au îmbrăcat în costume din Oaș și astfel au potolit o mișcare studentească. (...) În aceste condiții și cu asemenea concepție regizorală, elevii îl înțeleg greșit, denaturat pe I.L. Caragiale. De obicei, mulți elevi nu mai merg la textul de bază spre a citi piesa. Ei cred că există un personaj «omul negru». Ce se va întâmpla dacă la examenele lor (decisive), în cazul în care vor avea ca subiect această piesă, ei vor scrie și vor descrie și acest personaj («omul negru»), crezându-l într-adevăr ca fiind creația lui «nenea Ianu»?»

Nota 0050/105/VI/16.X.1988

colului așa cum fusese gândit de Cornișteanu.

«Și dacă viziuneri s-a vrut, viziuneri au avut, la care au participat câțiva oameni din teatru, câțiva de la unele instituții culturale ale orașului și, evident, secretara comitetului județean de partid. Deși aceasta din urmă venise în urma multor sesizări referitoare la prezența «omului în negru», viziunerea s-a oprit în actul III, înainte de apariția motivului pentru care de altfel se și declanșase. Motivul? Modul în care se aplauda în actul III, la adunarea electorală care avea loc într-un local public. «Alți participanți la viziuneri încercau să-i sugereze că este o trimitere la cuplul dictatorial, că se aplaudă ca la adunările lui Nicolae Ceaușescu», spune Emil Boroghină, care imediat după viziuneri și a fost chemat la Comitetul Județean de partid. Scandalul a continuat câteva zile, timp în care Boroghină a susținut că este vorba despre o reluare a piesei și nu despre o premieră, având drept dovadă o cronică a lui Mihail Ungheanu la premiera din 1982 a «Scrisorii pier-

dute», pusă în scenă tot de Cornișteanu și în care își făcea apariția acest «om în negru».

„Se suspendă! Am zis!”

Conducerea de partid, speriată să nu-și piardă postul, nu a ținut cont de nimic și a decis suspendarea spectacolului, care s-a reluat însă la mijlocul lunii ianuarie a anului 1989. Pentru a salva spectacolul, conducerea teatrului a organizat la Craiova, «Zilele Caragiale», invitând Teatrul Mic cu «O scrisoare pierdută», în regia lui Purcăreț, însă tocmai gazdele lipseau din program. În anumite medii și chiar și în presa internațională se vorbea despre interzicerea piesei de la Craiova, cel mai vehement fiind Mircea Iorgulescu, de la Europa Liberă. Acesta și-a exprimat opinia despre decizia autorităților de partid care interzisese să se mai joace piesa. Chiar oamenii Securității și-au pus problema că este mai bine să se joace piesa așa cum este, decât să se interzică, lucru despre care se vorbea în mediile

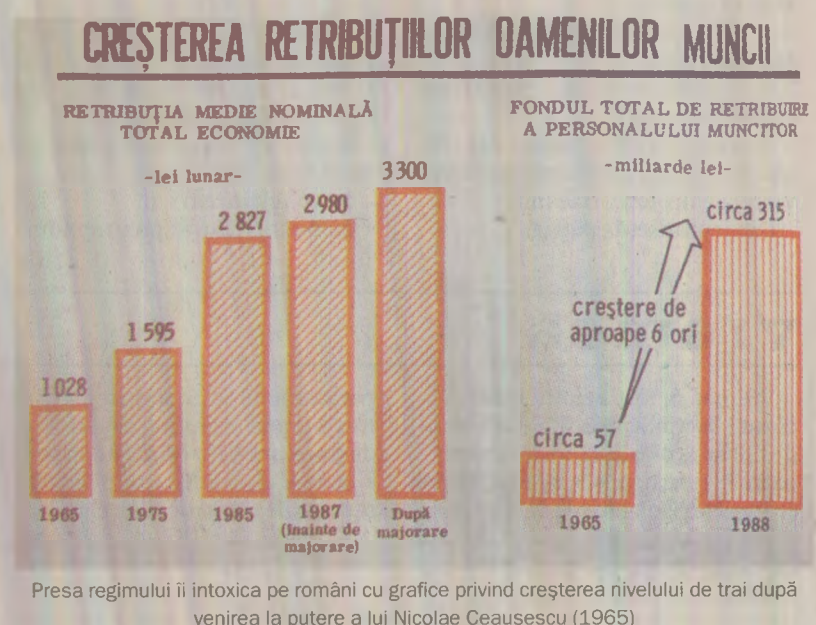
interne și internaționale, considerând că suspendarea spectacolului ar fi o gravă afectare a imaginii României. «Am programat o turneu la București cu «O scrisoare pierdută» în prima zi (luni) și în a doua zi (marți) «Unchiul Vania», care era în premieră. Și nu mai exista nici măcar un bileț pentru nici una dintre cele două piese. Iar sâmbătă am primit un telefon de la maestrul Beligan (directorul Teatrului Național București la acea vreme), care mi-a spus: «Emile, trebuie să te anunț ceva. Am primit un telefon de la Tamara Dobrin, ministrul adjunct al Culturii, care m-a întrebat dacă se joacă la noi, «O scrisoare pierdută» a Teatrului Național Craiova», eu i-am răspuns că da și mi-a spus că acest spectacol nu se va prezenta luni. Mi-a spus că este un spectacol subversiv și că a primit dispoziție de la tovarășa Ceaușescu să vadă spectacolul și că, dacă este așa, acest spectacol să nu se prezinte. Maestrul Beligan i-a răspuns că este un spectacol excelent și că ar fi fericit să aibă pe scena Naționalului un asemenea spectacol. Și a pledat pentru prezentarea

lui. Până la urmă a ajuns la o înțelegere cu Tamara Dobrin să se facă în dimineața zilei de luni o viziuneri la care să participe și ea, pentru a se pronunța dacă spectacolul se va prezenta sau nu. Tamara a fost de acord, dar nu și-a dat seama că atunci avea o ședință a Frontului Democratiei Socialiste, unde era prim-vicepreședinte. Pentru că apucase să promită că dacă spectacolul nu este subversiv îi va da drumul, a trimis-o pe secretara de partid de la Consiliul Culturii și Educației Socialiste, în care avea mare încredere și care era la Direcția Teatrelor, Ticuța Crețu. Care a și venit la viziuneri. Interpretul lui Tîpătescu, Theodor Marinescu, avea o problemă de familie undeva lângă Câmpina și îi dădusem voce în dimineața aceea de luni, când era viziunerea, să se ducă acolo. Urma să vină spre seară să joace. Și ca să se spele situația, pentru că Marinescu era plecat, iar viziunerea să aibă loc, a intrat în scenă Mircea Cornișteanu și l-a interpretat pe Tîpătescu. Era atât de amuzant și de caraghios... Întâmplător, în sală la Teatrul Național era și Victor Rebengiuc, care îi sufla textul, pentru că îl interpretase pe Tîpătescu în spectacolul lui Liviu Ciulei. Era o chestie foarte caraghioasă, iar Ticuța Crețu, care era un om cu haz, lesinase de râs de caraghioslăc lui Cornișteanu», povestește Emil Boroghină aventura bucureșteană a piesei «O scrisoare pierdută».

Schimbări în câteva ore

După viziuneri, în numai câteva ore până la reprezentarea de pe scena Naționalului, întreaga echipă s-a văzut nevoită să facă anumite schimbări în piesă. Astfel, tricolorul care era pus pe Țambal în actul trei a fost înlocuit cu o pânză care aducea a steagul unui club de fotbal, iar stegulețele tricolore care erau în curtea lui Trahanache au fost înlocuite cu altele, verzui.

«Au intervenit cu mici schimbări (s-a scos steagul României și s-a băgat un steag cu pătrățele, de parcă ar fi fost un steag al vreunui club de fotbal, s-au dat sfaturi să dispară anumite gesturi din expresia corporală a unor actori), sfaturi meschine, dar născute dintr-o teamă, frică de a nu-și pierde toate funcțiile. În actul III se șteau cele mai devastatoare discursuri pentru perioada aia de atunci, iar cei săraci stăteau la poarta prefectului în ploaie, turna cu găleata, iar cei îmbuițați stăteau dincoace de poartă și jucau hora împăcării, în timp ce pe platurii și pe mese întinse se aduceau bucate și se desfășeau sticle cu șampanie. Contrastul acesta între ce se întâmpla între cei săraci, alegători, cetățeanul turbulent, căruia doar prin bunăvoința coanei Jojica i s-a întins și lui o sticlă de băutură mai mult goală decât plină, semnifica mult mai mult în vederile autorităților de atunci, cauză pentru care se decidea fie amânarea spectacolului, fie scoaterea lui», povestește actorul Ilie Gheorghe. Spectacolul s-a jucat în aceeași seară cu casa închisă și aplauze la scena deschisă. Andreea TUDORICĂ

DIN CAIETUL GREFIERULUI

— Înșiși martorii declară că am strigat: «Sări și omoară-l!». Atunci de ce pretinde să fiu condamnat pentru instigare la vătămare corporală? Chiar partea vătămată recunoaște că n-am strigat: «Sări și bate-l!».

— Dacă pretinde că l-am surmenat, de ce-a plecat în concediu de la CTC? — Răspundeți ce vă întrebă reclamanta!

— Păi surmenat cum eram știam eu cu cine plec?!

— Chiar dacă eram încadrat paznic, sunt și eu om. Pe la miezul nopții mi s-a făcut sete... Șeful biroului administrativ m-a întrebat fără rost de ce lipsesc de atâta vreme din post, doar mă vedea că sunt cu un pahar în mână.

— Pentru că insistați dumneavoastră, iar în calitate de comisie de judecată îmi spuneți că așa e bine, eu îmi retrag cuvintele. Dar orice-aș spune eu, el tot asin rămâne.

— După părerea mea, în rândul oamenilor din care face parte și părtățul există două categorii: unii care primesc bacșii și alții care nu recunosc asta.

CORVINUL, ÎNTRE OBLIGAȚIILE FATĂ DE DINAMO ȘI RĂZBUNAREA LUI VALENTIN CEAUȘESCU

Ianuarie 1989. Corvinul Hunedoara nu mai strălucea ca odinioară, dar era încă o echipă cu pretenții. O dovadă în acest sens? În ciuda locului cinci ocupat la jumătatea sezonului '88-'89, președintele de atunci al clubului, Vasile Tătar, nu-și putea scoate din memorie eșecul usturător, 0-11, înregistrat în fața Stelei, în Ghencea, în runda a-15-a. „Au existat câteva împrejurări neprielnice care au dus la un scor incredibil. Prima - un complex de inferioritate al jucătorilor noștri față de campioana țării, Steaua. A doua - pregătirea jocului nu s-a făcut bine, atât tactic, cât și psihic. A treia - jucătorii erau cu gândul la vacanță. Că, oricum, meciul de la București nu putea fi câștigat”, declara Tătar, în urmă cu 20 de ani, în ziarul Sportul.

Ianuarie 2009. Antrenorul principal de atunci al Corvinului, profesorul Ion V. Ionescu, își amintește la perfecție acea întâlnire de pomină. „Totul a pornit de la un meci Corvinul - Steaua, din '86, dacă rețin bine anul, pe care l-am câștigat noi cu 3-1, în prezența lui Valentin Ceaușescu, după ce am avut o superioritate totală. Lui Valentin Ceaușescu nu i-a picat deloc bine ceea ce s-a întâmplat atunci și ne-a ținut minte. Revenind la acel 0-11, mi-amintesc foarte bine că înainte cu vreo 20 de minute de startul jocului, Anghel Iordanescu, antrenorul Stelei la vremea respectivă, care de altfel imi era și un bun prieten, a venit la mine și mi-a spus: «Profesore, ia-ți măsuri cu totul speciale, că astăzi va fi prăpăd, fă tot ce poți, fiindcă eu nu am cum să te ajut». În momentul acela mi-a fost foarte clar că o să avem viață grea, dar nu mă gândeam că o să fim chiar varză. A spus însă bine ce a spus atunci domnul Tătar, pentru că, într-adevăr, titularii noștri de drept s-au manifestat în acel meci de parcă erau în vacanță, asta în condițiile în care am abordat jocul și cu câțiva jucători foarte tineri și lipsiți de experiență. După meci am dat nas în nas cu Valentin Ceaușescu, care se plimba triumfător pe coridoare».

Acel 0-11 cu Steaua n-a fost însă singurul meci cu cântec al Corvinului din turul acelei ediții de campionat. Partida de pe teren propriu cu Dinamo, scor 1-3, are și ea o istorie interesantă. Vorbește tot Jackie Ionescu: „Noi, Corvinul, care făceam parte din «Cooperativa», fiind satelitul lui Dinamo, eram constrânși să pierdem meciurile cu formația antrenată atunci de Mircea

Romică Gabor era unul dintre oamenii de bază ai Corvinului Foto: Revista Sport

Linia de clasament la începutul anului 1989

5. Corvinul	17	8	2	7	25-36	18p
-------------	----	---	---	---	-------	-----

Puncte realizate pe teren propriu la finalul turului de campionat 1988/1989: 14 (a pierdut 2p la Dinamo, câte 1p la FC Bihor și Univ. Craiova); puncte obținute în deplasare: 4 (câte 2p la Oțelul și ASA Tg. Mureș).

Golgeterii echipei: I. Petcu 7 (2 din 11 m), R. Gabor, Hanganu - câte 4, Klein - 3, Bardac, Nița - câte 2, Nuță, Bozga, Ilaș - câte 1.

Jucători folosiți: 22 - Ioniță, Bardac, Cocan - câte 17 jocuri, I. Petcu, Klein, Suci, R. Gabor - câte 16, Bozga - 15, Târnoveanu, Hanganu - câte 14, Bejenariu, Nița - câte 13, Ilaș - 12, Manolache - 4, Stroia, Nuță - câte 3, Rădos, Ocolian, Haidiner - câte 2, Băzoianu, Mesaros, C. Postolache - câte 1.

Media notelor echipei: 6,12; media notelor jucătorilor (pe baza a minimum 10 jocuri): 1. Klein 6,75, 2. R. Gabor 6,46, 3. Bardac 6,32; cele mai mari note: 8 (Bardac - etapa a II-a și a XV-a, Klein - etapa a II-a și a XV-a, R. Gabor - etapa a XIII-a și a XV-a, Ioniță - etapa a VIII-a, Cocan - etapa a VIII-a, Suci - etapa a X-a).

Cartonașe galbene: 20 (8 suspendări) - 11 jucători (cele mai multe: Suci 3) **Cartonașe roșii:** Târnoveanu (etapa a XII-a).

A beneficiat de 3 lovituri de la 11 m - 2 transformate (ambele I. Petcu), una ratată (I. Petcu); a fost sancționat cu 5 penalty-uri - 3 transformate, 2 ratate. A expedit 170 de șuturi (120 „acasă”, 50 în deplasare), din care 88 pe poartă (61 „acasă”, 27 în deplasare).

Lucescu. Ne obligau să ne dăm la o parte conducerea clubului și cea a combinatului siderurgic din Hunedoara, care plătea echipa. Revenind, imi amintesc că la acel 1-3 cu Dinamo,

aproape de tribună. Prin acest gest am vrut să le sugerez oamenilor că meciul este jucat dinainte și că nu are rost să ne mai agățăm de pomană. De altfel, în ciuda faptului că am pierdut meciul acela, pe banca noastră a fost mai tot timpul o mare veselie, toți eram numai un zâmbet. Am considerat că e mai bine să ne detașăm total, știm că răsul face bine la sănătate, nu avea rost să stăm și să plângem».

Marcat de aceste întâmplări, Jackie Ionescu avea să renunțe la banca tehnică a Corvinului imediat după încheierea turului, la timona echipei fiind instalat Octavian Cojocaru și Virgil Stoica. „În acea perioadă eram în apogeul fotbalului terorist, de aceea am luat decizia de a-mi da demisia și de a pleca la Sportul Studențesc. Corvinul era o echipă decimată, pentru că era greu să joci ca și sclav al «Cooperativei», în schimb la Sportul am găsit o trupă boemă, cum erau la vremea respectivă echipele studențești. La Sportul era o boemie săracă, dar cinstită”, a rememorat venerabilul tehnician, care a reluat discuția despre statutul Corvinului în prima ligă de fotbal a țării, la începutul anului 1989: „Cum spuneam, eram satelitul lui Dinamo, care trimitea la Hunedoara jucători fie pentru a-i pedepsi, fie pentru a-i recicla. În unele cazuri, tot de la Dinamo mai veneau la Corvinul și jucători în scop strategic, pe post de iscoade. În cea mai mare parte însă, Corvinul se baza pe jucători din propria pepinieră și pe cei transferați de la alte echipe din județ. Centrul de copii și de juniori era însă foarte productiv, de acolo au apărut în echipa mare a Corvinului jucători precum Haidener, Stroia, Ocolian sau Ilaș, ca să enumăr doar o parte dintre ei. Păcat de Corvinul că s-a datedat la bucuria dinamovizării”. Rămășă fără Ioan Andone, Mircea Rednic și fără Dorin Mateu, plecați toți la Dinamo în baza relației mai mult decât strânse de prietenie dintre cele două cluburi, Corvinul își mai trăgea seva la începutul lui '89 din fentele lui Romică Gabor, din acuratețea intervențiilor regretatului Misa Klein și din golurile de efect ale oportunistului Petcu. Toate acestea, complete de entuziasmul unor jucători precum Cocan, care a adunat nu mai puțin de 33 de jocuri la debutul său în Divizia A. Chiar și așa, echipa hunedoreană avea să încheie campionatul pe buza prăpastiei, pe locul 15, ultimul neretrogradabil.

Marius MIHALCEA

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Românii se luptă cu greutățile iernii

Nu s-au înveselit prea tare consumatorii când restricțiile la electricitate, aplicate în ultimele șase ierni au fost recent îndulcite. După ce și-au făcut calculele, și-au dat seama că puteau folosi un bec de 40 de watti pentru încă 10 minute pe zi.

Slabă consolare de vreme ce cantitatea de energie electrică alocată iarna e suficientă pentru a lumina un apartament tipic, doar două sau trei ore pe zi și exclude folosirea frigiderelor sau a mașinilor de spălat. Încălzirea cu ajutorul curentului electric a fost imposibilă de câțiva ani.

Între timp, orarul de încălzire a caselor românilor de la centralele termice a fost redus la patru ore și jumătate pe zi, iar furnizarea de apă caldă a fost diminuată cu două ore până la 15 decembrie. De la aceasta dată până la 1 martie, cele mai reci luni ale anului, casele vor fi încălzite timp de șapte ore pe zi, dar furnizarea de apă caldă a fost suplimentată doar cu o jumătate de oră pe zi.

Ca să economisească electricitate toate magazinele și afacerile trebuie închise până la ora 9 p.m.

Ghiseele, școlile și instituțiile au primit ordinul de a-și face programul astfel încât să folosească la maximum lumina naturală dar, după un recent decret, le este permis să se încălzească doar câteva ore duminică doar dacă există pericolul de a îngheța țevile.

Chiar și terminalul internațional al Aeroportului Otopeni din București este neîncălzit. Într-o recentă vizită în România, oameni de afaceri din vest, dând de frigul pătrunzător din clădire au cercetat cu nerăbdare tablele electronice cu zborurile lor în timp ce schimbau povești despre tentative de a face afaceri în camere reci de hotel, birouri sau fabrici.

De vreo șase ierni, românii se confruntă cu tăierea cronică a oricui, inclusiv a mâncării în vreme ce liderul autocratic al țării, Nicolae Ceaușescu folosește majoritatea resurselor țării pentru a plăti datoria externă.

Între timp, importurile au fost tăiate până la cele strict esențiale și acestea nu includ noi echipamente de generare a energiei pentru a-l înlocui pe cel antic, din rezervele țării.

Ceaușescu susținea acum cinci ani că datoria de 10 milioane de dolari trebuie plătită în cinci ani, iar acest lucru aproape a fost realizat cu un preț greu pentru oameni care s-au confruntat cu mari lipsuri.

În vreme ce toată mâncarea proaspătă este vândută către vest în valută, românii așteaptă la cozi lungi ca să cumpere bucățile rămase, precum picioare de porc și capete de oaie, atunci când sunt disponibile.

Picioarele de porc, care sunt de neexportat, sunt supranumite „patrioți” de vreme ce nu și-au părăsit niciodată tărâmul natal.

„Am văzut doar o jumătate de kilogram de carne proaspătă, anul ăsta”, spunea un rezident străin.

În ciuda promisiunilor conducătorilor că va fi mai multă mâncare pentru fiecare în anul următor, programul pentru hrană și consumatori pe anul 1989, recent publicat, clarifică mai multe puncte, cum ar fi uleiul de gătit și zahărul, care vor continua să fie raționalizate. Pentru zahăr, rația e un pic mai mare de 2.2 livre. Pentru ulei, e mai puțin de un litru și ceva pe persoană, pe lună.

Străinii care trăiesc în România, în special studenții din lumea a treia, făceau frecvent călătorii pentru aprovizionare peste graniță, în Bulgaria, până când, recent li s-a interzis de autorități, de teamă că acest lucru va provoca lipsuri în propria lor țară.

Cartofii sunt practic de negăsit pentru orice român fără rude la țară, care să cultive mici parcele sau care nu au acces la bunuri de lux precum cafeaua, țigările americane, disponibile pe piața neagră, unde sunt tranzacționate la mare preț. Cafeaua e atât de prețuită încât prostituatele sunt bucurate să o primească drept plată, potrivit unui reporter vestic care citează șoferi de tir.

Citând un șofer care a spus că 200 de grame de cafea e considerat un preț rezonabil pentru o noapte.

Los Angeles Times, 8 ianuarie 1989

Presă americană din ianuarie 1989 prezenta pe larg condițiile dificile de trai ale românilor Foto: Andrei Pandeles

RADIOGRAFIILE CULINARE

Cu fiecare copil, o nouă binecuvântare

Havărna, județul Botoșani. Satul frunțos în mame eroine: 20. Iată povestea uneia dintre ele. La 59 de ani, Lucia Ciobanu este mamă a 11 copii: șase fete și cinci băieți. Povestea începe la 23 de ani, când a devenit pentru prima oară mamă. De atunci a simțit că orice al copil venit pe lume este o nouă binecuvântare de la Dumnezeu, așa că nu s-a gândit niciodată la avort. Nici religia baptistă nu îi permitea, dar nici suflul. Astăzi cel mai mare are 36 de ani, iar cel mai mic, 19. Nepoți sunt și ei 16. În afară de o singură fată care este stabilită în Italia, restul copiilor sunt în sat. Toți rostuiți la casele lor, printre gospodarii frunțosi ai satului, cu case mari cu încălzire, băi și condiții ca la oraș.

Dar nu a fost întodeauna așa. Prin '89 o puteam vedea pe Lucia cu căruța plină de copilași, chinându-se cu burta la gură, la prășii sau la tăiat de porumb. Toată viața a lucrat la CAP, iar salvarea materială a fost soțul, Costică. Acesta a lucrat la IAS, la sectorul zootehnic, unde banii erau ceva mai mulți. Pentru că atunci când s-au dat brevete de mamă eroină ea era preta tânără (deși avea 10 copii), nu a beneficiat,

pentru că nu se încadra în limita de vârstă. Așa că s-a descurcat cum a putut.

„Fetele m-au ajutat foarte mult la bucătărie și la curățenie. În serile de iarnă le-am învățat să lucreze cu croșeta, andrelele și chiar la războiul de țesut. Băieții l-au ajutat pe tatăl lor la creșterea animalelor”, își amintește Lucia. Copiii au învățat doar 10 clase în sat, nu au mers mai departe la liceu, pentru că nu aveau bani cu ce să îi întrețină. Dar au trăit mereu în armonie și astăzi se mândrește cu fiecare dintre ei. Unul dintre băieții a făcut școala profesională și s-a specializat în construcții. De la el au deprins meserie și ceilalți, astfel încât și-au ridicat case și-le-au făcut finisajele singuri. Ba mai mult, au înălțat vile și în localitățile din împrejurimi și au câștigat bani frumoși.

„Când erau copiii mici, iarna ne îngheșuam cu toții într-o cameră, ca să nu facem mai multe focuri în sobă”, spune mama. De mâncare nu au dus niciodată lipsă. „Am crescut întodeauna păsări, am ținut vaci, porci și oi. Mai vindeam și produse, dar atunci era mercurialul și nu aveau voie să vindem cu un leu în plus. Am

avut și două dosare penale pentru asta, pentru că oamenii de rea-credință, după ce cumpărau brânză de la noi, se duceau și ne turnau”. Își amintește cu o oarecare tristete în glas.

Mai greu era cu produsele raționalizate: zahărul, uleiul, pâinea. Dar capul familiei a știut mereu să se descurce: s-a pus bine cu cei mari și mai primea întodeauna peste rație. Cel mai greu era cu pâinea, de aceea aceasta era un lux. „Copiii i-am crescut cu mămăligă. Aveau un cean mare, puneam o găleată de 10 l de apă și făceam o mămăligă mare, mare, cât să ajungă la sfârșit”, zâmbește Lucia.

„Deși săraci, am încercat să trecem Sărbătorile așa cum se cuvine. De aceea nu ne-a lipsit niciodată bradul de Crăciun, deși puțin împodobit.

Carmen DRĂGAN

Cornulețe cu rahat

Ingrediente: 120 g margarină, 120 g smântână, 120 g rahat, un ou, un pachet de praf de copt, o lingură de zahăr, zahăr vanilat, făină, puțin oțet
Preparare: se amestecă margarina și smântâna, se freacă împreună cu zahărul, se adaugă oul și praful de copt diluat cu puțin oțet. Se pune treptat făină, până ce coca devine tare. Se frământă până se obține o foaie groasă care se taie în triunghiuri cu laturi egale, potrivit de mari. Se pune pe câte una din laturi rahat, apoi se rulează triunghiurile, formând cornulețele. Cornulețele se coc pe tava unsă, la foc potrivit. Când sunt gata, se pudrează cu zahăr vanilat.

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

Rău-platnici la asociațiile de locatari din Timișoara

Asociația de locatari din Timișoara, Str. Mureș nr. 2 ne-a scris că de un an imputernicitul imobilului nu include pe lista de cheltuieli pentru apă caldă consumată toți locatarii. Adusă la cunoștința Consiliului Popular municipal, scrisoarea a făcut obiectul unor verificări din partea organelor de specialitate, s-au constatat într-adevăr ne-regulă, dispunându-se remedierea lor. Se mai precizează că: „nu s-a constatat vreo delapidare de fonduri din partea fostului administrator”. O scrisoare asemănătoare ne-a fost trimisă și de locatarii de pe Strada Sălcășilor nr. 33, Timișoara. Despre ce este vorba? Prevederile statutare arată limpede că asupra acestei operațiuni ar trebui să-și dea avizul toți și președintele asociației, iar comisia de cenzori trebuie să „efectueze controlul preventiv

și să verifice, cel puțin o dată pe trimestru, gestiunea asociației stabilirea și încasarea potrivit normelor legale a cotei de contribuție la cheltuielile comune datorate de membrii asociației”.

●●●

Într-un caz asemănător, oficiul organizatoric al Consiliului municipal Timișoara a fost nevoit să pună la punct o situație greu de imaginat. Verificând actele comitetului asociației din Timișoara Str. Versului nr. 8, cei trei revisori au stabilit că gestiunea este păgubită de rău-platnici. Ca atare, administratorului i s-a cerut să recupereze toate sumele restante de la acești locatari prin titlu executoriu, iar în cazul în care refuză, să fie evacuați, cu avizul adunării generale, prin instanță. Din ecourile pe care le

tv 22 ianuarie 1989

11:30 Lumea copiilor.
Mândria de a fi vârstarele „Epocei Nicolae Ceaușescu”. Documentar. Conducătorului iubit - dragostea și recunoștința copiilor țării. Program literar-muzical-coregrafic
Redactor Iana Sterescu
Telefilmoteca de ghiozdan. Racheta Albă. Producție a Studiului de Film TV. Scenariul Cristiana Nicolae, după romanul „Racheta Albă” de Ludovic Roman. Regia Cristiana Nicolae. Episodul 5
12:25 Sub tricolor, la datorie! Tezele și orientările formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu - program de muncă și viață pentru întreaga țară.
Instrucție intensivă - rezultate superioare. Reportaj
Înaltă răspundere muncitorească. Reportaj despre pregătirea de luptă a gărzilor patriotice.
Omagiu ostășesc comandantului suprem. Versuri și cântece patriotice, revoluționare
Redactori: colonel Nicolae Cenușă, maior Valeriu Pricină
12:40 Viața satului
Actualitatea în agricultură
Acolo unde imposibilul nu există. Documentar filmat la Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie

Tehnologică pentru Mașini și Utilaje Agricole București.
Satul pe drumul înfloririi sale.
Redactor Gheorghe Verman
13:00 Telex
13:05 Album duminical. Concert de prânz cu Orchestra de Estradă a Radioteleviziunii, dirijor Cornel Popescu
Din inimi de români, urare! Poezie și muzică
Cu aparatul de filmat prin țară: adrese noi. Reportaj de Alexandru Stark
Simboluri ale unității și independenței. „Hora Unirii”. Documentar de Vasile Alecu
Din cununa cântecului românesc. Muzică populară.
Tableta emisiunii. Însemnări de Marilena Rotaru.
Pe aripile valsului cu baletul Operei Române
Un cântec plin de soare. Muzică ușoară românească interpretată de: Viorela Filip, Ion Ulmeanu
Din frumusețile patriei

Pagini muzicale de mare popularitate cu Orchestra Simfonică a Radioteleviziunii, dirijor Ovidiu Dumitru, Gh. E. Marian
15:00 Închiderea programului 19:00 Telegen
19:25 Cântarea României. Omagiul țării conducătorului iubit. Emisiune realizată în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste și cu Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Olț.
Redactori: Florin Brătescu, San-tuzza Dinescu
Regia Mihail Panait
20:35 Film artistic. Clipa de răgaz. Producție a Casei de Filme Patru.
Cu: Ștefan Iordăche, Ecaterina Nazare, Manuela Ciucur, Ștefan Sileanu, Florin Călinescu, Octavian Cotescu, Constantin Diplan, Cornel Vulpe, Sebastian Păpaiani, Ștefan Tapalagă, Adrian Păduraru.
Scenariul Tudor Popescu. Regia Șerban Creangă
21:50 Telegen
22:00 Închiderea programului

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU
Centrul de Calcul Electronic al Ministerului Ind. Electrotehnice, Cal. Victoriei, nr. 133, sect. 1, încadrează în condițiile legii 12/1971, ingineri pentru activitatea de proiectare - asistată de calculator în domeniul electrotehnicii și mașinilor unelte.
Centrul de Calcul, str. Blănari 23, încadrează contabil-șef, analiști-programatori, ingineri sistem pentru Felix mini-microcalculatoare și paznici.
VÂNZĂRI
Mobilă diferită, bibliotecă, lustre, plăpumi, chiuvetă inox dreaptă, macrameuri.
Skoda 120, fotoliu Ludovic 16, sufragerie nuc, mică, modernă.
Vând covor lucrat manual, plasă sarmă pentru gard.
Vând pianina Hoffman, circular tăiat lemne.

Vând butelie dublă, butelie voiaj, casete înregistrate.
Guler vulpe platinată, scaun franțuzesc, scaun Biedermayer, aplică bronz.
Vând sufragerie Olț, garnitură fier forjat și bibliotecă, coșco bărbătesc 52, diverse obiecte.
Vând astrakhan negru 44, scurtă, 44 cu glugă, iepure alb - negru, guler alb vulpe polară.
Vând bibliotecă, materiale filatelice, costume mărimea 54, laborator foto, aparatulă foto, lustre, aroterma, marmură, calorifer, ogindă, covoare, piapumă, diverse obiecte.
Mașini confecționate fileu tubular pentru legume, transfer și fire 3T.
Casă la curte mare, sufragerie vieneză, ramă tablou mare.
Vând convenabil pat mijloc, lustre, costume bărbătești 50-52, canapea, fotoliu, radio Enescu, picup Supraphon, magnetofon M. 2405 stereo cu boxe, benzi, discuri, diverse obiecte.
Convenabil sufragerie cu vitrină ochiuri cristal.

vremea

Vremea a fost relativ caldă. Au căzut precipitații locale sub formă de burniță, ploaie, lapoviță sau ninsoare în jumătatea de nord a țării și cu caracter izolat în cea de sud. Tem-

peraturile au fost cuprinse între minus 8 grade (minimă) și plus 8 grade (maximă), mai ridicate în sudul și sud-estul țării. În regiunile vestice și centrale s-a semnalat ceață.

amintiri

1987-1988 1989-1990

ULEI
RAFINAT DE SOIA

500 ml
Lei 9 exclusiv sctia

STAS 12/2-84
Tip A
Termen de garanție 45 zile
Se va păstra la loc întunecos și rece

1	17
2	18
3	19
4	20
5	21
6	22
7	23
8	24
9	25
10	26
11	27
12	28
13	29
14	30
15	31

În 1989 se promovau produsele din soia: ulei, salam etc.